

A nemzetközi pénzügyi központok szerepe, kihívásai és hálózata a változó világrendben*

Müller János  – Hámori Réka 

A geopolitikai feszültségekkel, szankciós és vámkorlátozásokkal terhelt világrendben a nemzetközi pénzügyi központok globális és regionális hálózatának kulcsszerepe van a nemzetközi pénzügyi rendszer működésének támogatásában, a globális tőkeáramlásban, a technológiai transzformációban, a szabályozásban és a nemzetközi gazdasági integráció fenntartásában. Ezek a globális, regionális központok a világ gazdaság egyik alapvető infrastruktúráját alkotják. A geopolitikai feszültségek, a hatalmi tömbök versenye és a háborúk kettős hatással vannak működésükre: időlegesen gyengítik pozícióikat, ugyanakkor reagálnak is a kihívásokra. A globális geopolitikai folyamatokban a hatalmi gazdasági blokkok versenyt generálnak a pénzügyi központok között, egyrészt erősítve a szolgáltatások hatékonyságát, másrészt együttműködési kényszert váltva ki a pénzügyi stabilitás fenntartása érdekében.

Journal of Economic Literature (JEL) kódok: G15, F30, F33, G28

Kulcsszavak: nemzetközi pénzügyi központok (IFC) súlya, rangsora, típusai, nemzetközi hálózatuk

1. Bevezetés

A 21. század első negyedének végére a világ gazdaság szerkezete jelentősen átalakult. A hidegháború utáni egypólusú pénzügyi rendet fokozatosan multipoláris, fragmentáltabb rendszer váltotta fel. A 2008-as nemzetközi pénzügyi válságot követően a globális pénzügyi rendszert erős hatások, kihívások érték: a világiárványt követően felgyorsult a technológiai fejlődés, a pénzügyi rendszer digitális átalakulása (FinTech), a mesterséges intelligencia és a big data, ami igényelte a fenntartható pénzügyek, a pénzügyi befogadás biztosítását. A nemzetközi térben megjelentek

* A jelen kiadványban megjelenő írások a szerzők nézeteit tartalmazzák, ami nem feltétlenül egyezik a Magyar Nemzeti Bank hivatalos álláspontjával.

Müller János: Ázsiai Együttműködési Pénzügyi Szövetség (AFCA) – Egy Övezet Egy Út szakértői bizottság; alelnök; Magyar Bankszövetség, vezető tanácsadó. E-mail: mullerj1@t-online.hu
Hámori Réka: Magyar Bankszövetség, vezető közgazdász és főtítkárhelyettes; Ázsiai Pénzügyi Együttműködési Szövetség, Zöld Finanszírozási Bizottság alelnöke. E-mail: hamori.reka@bankszovetseg.hu

A magyar nyelvű kézirat első változata 2026. március 11-én érkezett szerkesztőségünkbe.

DOI: <https://doi.org/10.25201/HSZ.25.3.88>

a kereskedelmi korlátozások, a szankciók, a vámháborúk, megtörték az ellátási láncok, mélyültek a geopolitikai feszültségek. Ebben a dinamikusan változó környezetben vizsgáljuk a nemzetközi pénzügyi központok szerepét, fejlődését és feladatait. Elemzésünknek különös aktualitást ad a jelenleg már hosszabb ideje tartó háborúk következményeivel való szembenézés, az azokra lehetséges reagálás. A háborús eseményeknek ugyanis kettős hatásuk van. A nemzetközi pénzügyi központok (pl. New York City, London, Szingapúr, Dubaj, Hongkong) és a jelenlegi közel-keleti, illetve az orosz–ukrán háború hatása között kétirányú, erős kapcsolat van: a pénzügyi központok nemcsak reagálnak a háborúkra, hanem hatással vannak a háborúban részt vevők finanszírozási lehetőségeire is. A nemzetközi pénzügyi központok ezért nem háttérszereplők, hanem a geopolitika első vonalában álló hatalmi központok. A nemzetközi pénzügyi központok, mint a globális pénzügyi iparág csomópontjai, már válaszolni kezdtek ezekre a kihívásokra, szervezik, lehetővé teszik és alakítják a társadalmak, a vállalatok és a pénzügyi szolgáltatók közötti párbeszédet, a megfelelő reagálást a nagyszabású változásokra, kihívásokra.

A nemzetközi pénzügyi központoknak (International Financial Centres, IFC-k) kulcsszerepük van a globális tőkeallokációban, a kockázatkezelésben, a pénzügyi innovációban és a gazdasági integráció fenntartásában. Helyzetük, szerepük, befolyásuk megismeréséhez át kell tekintenünk a pénzügyi központok típusait, pozícióikat, rangsorukat, működési hatékonyságukat és világhálózatukat. A nemzetközi pénzügyi központok globális hálózata összeköti a tőkét, a piacokat és a szabályozási rendszereket a kontinensek között.

A nemzetközi gazdasági és pénzügyi rendszer az utóbbi negyedszázadban alapvető, rendszerszintű változásoknak volt kitéve, ezért a nemzetközi pénzügyi központok fejlődésének, jelenlegi pozícióinak értékeléséhez röviden vissza kell tekintenünk a nemzetközi pénzügyi rendszer alapjaihoz, gyökereihez. A központok létezése, működési feltétele nem választható el a világgazdaság és a nemzetközi pénzügyi rendszer fejlődésétől, szerkezetétől.

2. Történelmi előzmények

A második világháborúban (1939–1945) két szembenálló csoport vívott harcot: a Szövetséges Hatalmak (elsősorban az USA, a Szovjetunió és az Egyesült Királyság), illetve a tengelyhatalmak (meghatározó erői Németország, Olaszország és Japán). A szövetségesek győzelmével záruló háborút követően Európa felosztásáról a szövetségesek az 1945. februári jaltai, majd a potsdami konferencián (1945. július–augusztus) állapodtak meg. Európa két részre szakadt, létrejött két nagy befolyási övezete, a „nyugati” és a „keleti”.

A remény a háború utáni békés helyreállítási folyamat elindítása volt, ehelyett azonban rövid időn belül, történelmileg szinte azonnal, geopolitikai és katonai verseny kezdődött: beköszöntött a hidegháborús korszak.

Az USA-ban már a világháború befejezését megelőzően 1944-ben lezajlott a Bretton Woods-i monetáris és finanszírozási konferencia, ahol 44 ország írta alá a záróegyezményt, amely lehetővé tette egy új nemzetközi monetáris (pénzügyi) rendszer kialakítását, s ez a háború utáni nemzetközi gazdasági rend alapja lett. 1944-ben létrejött a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (IBRD) és a Nemzetközi Valutaalap, 1945-ben pedig a Világbank. Mindez a nemzetközi pénzügyi rendszer működéséhez szükséges szabályozott keretek kialakítását jelentette, s egyúttal azt is, hogy az Egyesült Államok a nemzetközi gazdasági rendszer domináns, elsődleges hatalmává vált. A nemzetközi kereskedelem meghatározó devizája az USA-dollár lett, minden deviza árfolyamát dollár alapon rögzítették, a dollár értéke pedig fix árfolyamon az aranyhoz kötődött.

Kialakult a pénzügyi és a kereskedelmi kapcsolatokat szabályozó új rendszer. (London még megőrizte pénzügyi központ szerepét, az angol font pedig a brit birodalomhoz, majd a brit nemzetközösséghez tartozó országok kereskedelmében maradt meghatározó tényező.)

Bár nem pénzügyi kérdés, de világpolitikai fejlemény volt, hogy az USA vezetésével 1949-ben Washingtonban megalapították az Észak-atlanti Szerződés Szervezetét, a NATO-t (North Atlantic Treaty Organization), azt a katonai szövetséget, amelynek napjainkban harminckettő ország a tagja, s ami tovább erősítette az Egyesült Államok hegemon világhatalmi pozícióját. A világ hatalmi rendszerének másik pólusa a Szovjetunió, illetve az általa megszállt kelet-közép-európai országokkal együtt a szovjet blokk volt. (Pénzügyi szempontból ez a blokk zárt világot alkotott, az orosz rubelnek, a transzferábilis rubelnek nem volt nemzetközi szerepe, a KGST-országok exportja és importja árucseré-forgalmi megállapodások keretében történt.) A két tömb közötti szembenállás minden téren egyre élesebb lett, amit jól szemléltet a határvonalat jelképező vasfüggöny létrehozása. Megkezdődött a hidegháborús korszak, létrejött a kétpólusú világhatalmi rendszer. Ezt erősítette a Világbank és a Nemzetközi Valutaalap után, 1947-ben létrejött Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT), 1961-ben a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), majd a GATT utódként 1995-ben a Világkereskedelmi Szervezet (WTO).

A pénzügyi központok elemzése szempontjából a következő történelmi fejlemények az európai országok összefogásával, az együttműködési és integrációs szándék fokozatos erősítésével valósultak meg. Már 1952-ben létrejött az Európai Szén- és Acélközösség (Montánunió), azt követte az Európai Gazdasági Közösség, a Közös Piac, végül 1993-ban megalakult az Európai Unió. Az Unión belül pedig sikeresen fejlődött a Gazdasági és Monetáris Unió, a Tőkepiaci Unió és a Bankunió. Előrelépést jelentett

az utóbbi két unió egyesítése, a Megtakarítási és Beruházási Unió (Savings and Investments Union, SIU) alapítása 2025-ben, amelynek célja a tőke- és a bankpiacok integrációjának elmélyítése, valamint a gazdasági növekedés, az innováció, és a zöld átállás finanszírozásának elősegítése. 1999. január 1-jén bevezették az Európai Unió hivatalos pénznemét, az eurót, aminek előkészítése szükségessé tette az Európai Központi Bank (EKB) megalapítását (1998. június 1., székhelye Frankfurt). Létrejött tehát az eurozóna, amelynek az EU 27 tagállamából jelenleg 21 ország a tagja.

3. A nemzetközi pénzügyi központ fogalmi meghatározása

A nemzetközi pénzügyi rendszernek a II. világháború utáni, a hidegháború lezárásáig tartó időszakának rövid áttekintése azt mutatja, hogy viszonylag egyszerű volt a nemzetközi pénzügyi központok helyének beazonosítása, feladataik meghatározása. Sorrendben New York, London, Frankfurt, majd még Luxembourg kerülhetett a listára.

A hidegháborús korszak után az addigi kétpólusú világrend multipoláris renddé alakult át, és globális gazdasági, kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatok kezdtek kifejlődni. E folyamat következő fejezete a jelentősen átalakuló, geopolitikai, katonai feszültségekkel, kereskedelmi és pénzügyi szankciókkal terhelt, nehezen kiszámítható világrend volt. A hatalmi pozíciók érdekében erősödött a nemzetközi kereskedelem és finanszírozás versenye, regionális együttműködési szervezetek jöttek létre, amelyek pénzügyi szolgáltatások elérhető háttérét igényelték. Ennek következtében több és különféle típusú, nemzetközi súlyú, eltérő feladatokat ellátó nemzetközi pénzügyi központ alakult ki. Később ezeket áttekintjük, most csak jelezzük, hogy a nemzetközi pénzügyi központoknak három fő típusa van: a globális, a regionális és a város alapú központok.

Ebben a többpólusú, többrétegű rendszerben a nemzetközi pénzügyi központok fogalma, definíciója csak leíró jellegű lehet, meghatározva típusukat, nemzetközi szerepüket és a szóban forgó típus rangsorában elfoglalt helyüket. A pénzügyi központok fogalmi háttérében ezért megjelenik a földrajzi, a városi szempont, a nemzeti és a globális gazdaságra gyakorolt hatás, mindez pedig interdiszciplináris megközelítést igényel (Cassidy 2010). Ez azt jelenti, hogy a helyszín és az ott működő pénzügyi központok összekapcsolódnak, elsődleges közös feladatuk széleskörű pénzügyi, befektetési szolgáltatások felkínálása.

A fentieket figyelembe véve nemzetközi pénzügyi központnak tekinthető az a városi térség vagy gazdasági régió, amely jelentős nemzetközi pénzügyi szolgáltatásokat kínál, befolyásolja a globális vagy a regionális tőkeáramlást, és nemzetközi szereplők (bankok, befektetési alapok, biztosítók, tőzsdék) működési helyszíne.

„A nemzetközi pénzügyi központok rendelkeznek fontos döntéshozatali funkcióval a globális gazdaságban, azonban ez a pozíciójuk nem feltétel nélküli szabályokhoz kötött” (Cassidy – Wójcik 2019:2).

A nemzetközi pénzügyi központ meghatározható olyan városként, szervezetként, amelynek az adminisztratív, a kereskedelmi és a kulturális funkciók mellett elsődleges tevékenysége a pénzügyi közvetítés, a széles körű pénzügyi szolgáltatás és a megtakarítások befektetésekké alakítása.

4. A nemzetközi pénzügyi központok fejlődése, formáik és típusaik

A gazdaságtörténet szerint pénzintézetek, bankok, központi bankok és pénzügyi központok már a tizenötödik században is léteztek. Ezt a korai időszakot számos jelentős elemzés mutatja be, például Gál (2010), aki szerint a pénzügyi rendszer fejlődésében – különösen később, a globalizáció korában – nagy szerepe volt a területi jelenlétnek, miközben a pénzügyi központok nagymértékben hatottak a területi fejlődésre is. Ugyanakkor a pénz- és a tőke mozgásokat befolyásolták a térségek különbségei, a helyszínek heterogenitása. A 21. század elején pedig olyan nemzetközi, gazdasági, pénzügyi, világhatalmi, geopolitikai fejlemények történtek, amelyek a nemzetközi pénzügyi központok új, a jelenlegi kihívásokra összpontosító elemzését igénylik. A pénzügyi központok már a II. világháború utáni hidegháborús időszakban is hozzájárultak a nemzetközi kereskedelem fejlődéséhez, finanszírozásához, azonban a hidegháború után szerepük, feladataik és kihívásaik átalakultak, s a központok dinamikus fejlődő szakaszba értek. Ennek háttere, igénye a gazdaság globalizációja volt, amikor gyorsultak, kiterjedtek a pénzügyi folyamatok, bővült a nemzetközi tőkeáramlás, a közvetlen nemzetközi befektetések köre, megkezdődött a pénzügyi szektor deregulációs folyamata. Ebben az időszakban nőtt a világ gazdaságban kulcsszerepet játszó nemzetközi pénzügyi központok száma, az olyan városok vagy régiók sora, ahol a pénzügyi szolgáltatások – a bankrendszer, a tőkepiacok, a biztosítás, a befektetéskezelés – magas szinten koncentrálnak. Ilyen központ például New York City, London, Hongkong vagy Szingapúr.

A 20. század utolsó negyede volt a legaktívabb időszaka a nemzetközi pénzügyi központok alapításának, fejlődésének. A gazdaság globalizációját a világot átszövő pénzügyek jelentős erősödése jellemezte, aminek része volt a nemzetközi tőkeáramlás és a közvetlen külföldi beruházások dinamikus növekedése, s emiatt igény volt a nemzetközi pénzügyi közvetítő rendszerre, a multinacionális bankokra.

„A határokon átnyúló fúziók és felvásárlások (M&A) (2000–2017) a globális pénzügyi hálózaton (Global Financial Network, GFN) belüli nemzetközi pénzügyi központok (IFC-k) változó tájképét mutatják, amelyet az ázsiai-csendes-óceáni központok felemelkedése, az európai befolyás csökkenése, valamint London és New York folyamatos dominanciája jellemez” (Wójcik et al. 2022:97).

A nemzetközi pénzügyi központok megalapozott működési rendszerük által kapcsolják össze a külföldi befektetőket a nemzeti pénzügyi piaci szereplőkkel, az ország vagy a régió számára hozzáférést teremtenek a külföldi tőkeforrásokhoz. A pénzügyi központok fejlődését továbbra is a kereskedelem és a külföldi tőkeforrásokhoz való hozzáférés lehetősége befolyásolja.

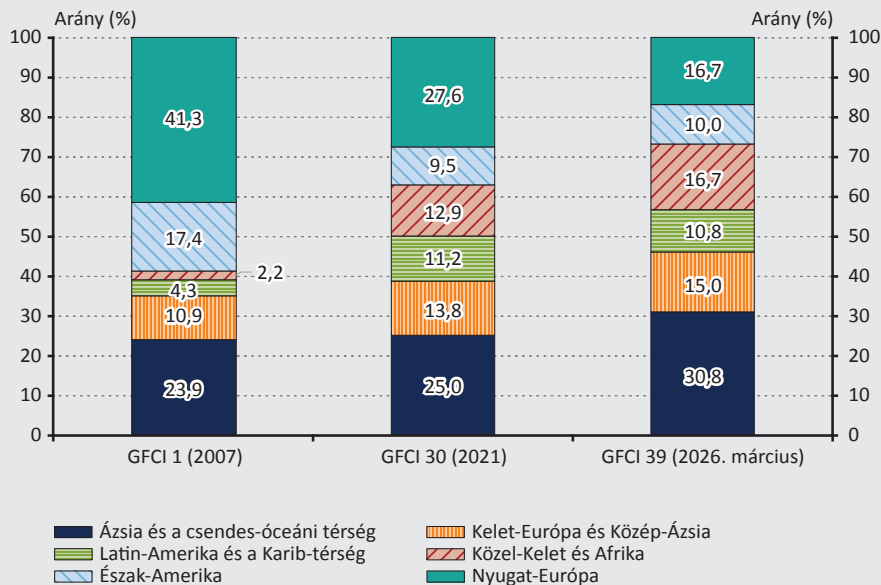
A fejlődés dinamikáját érzékelteti, hogy a globális pénzügyi központokról először a Z/Yen Csoport (a Londoni City agytrösztje, Z/Yen Group) készített felmérést 2007-ben; akkor számuk 46 volt, 2021-ben 116 lett, 2026-ra pedig már 120-ra nőtt (1. táblázat).

1. táblázat			
A pénzügyi központok száma a globális pénzügyi index (GFCI) alapján			
Régió	GFCI 1 (2007)	GFCI 30 (2021)	GFCI 39 (2026. március)
Ázsia és a csendes-óceáni térség	11	29	37
Kelet-Európa és Közép-Ázsia	5	16	18
Latin-Amerika és a Karib-térség	2	13	13
A Közel-Kelet és Afrika	1	15	20
Észak-Amerika	8	11	12
Nyugat-Európa	19	32	20
Összesen	46	116	120
Forrás: Wardle – Mainelli (2007:5), Wardle – Mainelli (2021:5), Wardle – Mainelli (2026:5)			

A Z/Yen Group Limited félévente frissíti a globális pénzügyi központok indexét, a 2007-től 2026 márciusáig félévente elkészített indexek sorszámát jelöli a három fenti oszlop. Az 1. táblázat utolsó oszlopa a 2026. márciusi adatokat mutatja (GFCI 39). Az összesített adatokból látszik, hogy alig két évtized alatt a globális pénzügyi központok száma közel háromszorosára nőtt. Ennek hátterében szerepe volt a 2022 óta tartó orosz–ukrán, majd az iráni háborúnak. Jól látható, hogy a globális pénzügyi központok földrajzi súlypontja tovább tolódik Ázsia felé, jelentős növekedést jelezve. A Közel-Kelet és Afrika szintén erősödött, különösen Dubaj miatt, amely bekerült a legjobb 10-be. Nyugat-Európa relatív súlya csökkent: bár London továbbra is őrzi New Yorkot követő második helyét globálisan, a régió növekedési üteme mérsékeltebb. Latin-Amerika stagnál, míg Észak-Amerika stabil. Összefoglalva: a pénzügyi központok versenye egyre inkább multipolárisává válik, és az eddigi nyugati túlsúly fokozatosan mérséklődik.

1. ábra

A pénzügyi központok regionális struktúrája a GFCI-adatok alapján



Forrás: Wardle – Mainelli (2007:5), Wardle – Mainelli (2021:5), Wardle – Mainelli (2026:5)

Az 1. ábra azt mutatja, hogy míg 2007-ben a központok 23,9 százaléka volt Ázsia és a Csendes-óceán térségében, addig 2026-ra ez az arány 30,8 százalékra nőtt, s ezzel a legmeghatározóbb térséggé vált. Nyugat-Európa 2007-ben még a globális központok több mint 41 százalékának adott otthont, ám 2026-ra ez az arány jelentősen, 16,7 százalékra mérséklődött a teljes rangsorban. A Közel-Kelet és Afrika, valamint Kelet-Európa és Közép-Ázsia láthatóan növelte részesedését a globális hálózatban az elmúlt két évtizedben.

„A XXI. századra a nemzetközi pénzügyi központok túlléptek a pusztán forrásgyűjtés és -kihelyezés hagyományos funkcióin; napjainkra a globális gazdaság és a tőkepiacok nélkülözhetetlen, komplex intézményeivé váltak. Ezt a minőségi átalakulást a pénzügyi szolgáltatások robbanásszerű bővülése jellemezte” (Tóth 2012:81–82).

Ez a fejlődés az utóbbi két évtizedben azt eredményezte, hogy a pénzügyi szolgáltatók, az értékpapír- és a tőkepiaci szereplők a működésüket ilyen típusú centrumokban koncentrálják, hogy az éleződő versenyben növeljék globális és regionális kapcsolataikat, pénzügyi hálózatukat.

A nemzetközi pénzügyi központoknak a II. világháború után a fentiekben bemutatott történelmi szakaszokban a hatalmi, a gazdasági, a kereskedelmi és a pénzügyi igényekhez igazodva három fő formája jelent meg: a globális, a regionális és a városi központ.

A nemzetközi pénzügyi központok globális vagy regionális jelentőségű helyszínét, befolyását, szerepét, hatékonyságát több kutató és elemző szervezet minősíti. Ezek közül a fontosabb minősítőket, a vizsgált pénzügyi központ-kategóriára alapozott rangsorukat az alábbiakban bemutatjuk. A pénzügyi központok helyezését befolyásolják vizsgálati, minősítési szempontjaik, de az azonos vagy a különböző helyezések lehetővé teszik az egyes pénzügyi központok akár globális vagy regionális befolyásának, súlyának, integráló erejének pontosabb értékelését.

4.1. A globális pénzügyi központok

A globális jelentőségű pénzügyi központok szerepe, működése hatással van a világgazdaság fejlődésére, helyzetére. Segítik és lebonyolítják a határokon átnyúló pénzügyi tranzakciókat, allokálják a tőkét, erősítve ezzel a nemzetközi pénzügyi és kereskedelmi együttműködést. Jellemzően világszintű befolyásuk van, többségükben jelentős tőzsdéi forgalmat bonyolítanak le, a nemzetközi bankrendszer központjai és nemzetközi befektetési alapok székhelyei.

Ezeknek a globális központoknak a helyzetét, súlyát, nemzetközi befolyását a Világbank, az OECD, a londoni Z/Yen és a China Development Institute közösen meghatározott szempontok alapján több mint egy évtizede méri, rangsorolja.

Ennek alapján évente kétszer teszik közzé a globális pénzügyi központok indexét (GFCI)¹, amely összesen százhusz központ pontszámát vizsgálja. A 2. táblázatban az első husz központ adatai szerepelnek. A táblázat a központok versenyképességét és a ranglistán való helyezésüket mutatja. Az elemzők a következő tényezőket veszik figyelembe: a pénzügyi piacok mérete és likviditása, nemzetközi kapcsolati hálójuk, humán tőke és szakértelem, innovációs képesség, nemzetközi elismertség, bizalom. A legutóbbi, 2026 márciusában készült listát a 2. táblázat tartalmazza.

¹ A globális pénzügyi központok indexe (Global Financial Centres Index, GFCI) a pénzügyi központok versenyképességét több mint 29 000 online kérdőíves értékelés és több mint 100 szervezettől (például a Világbanktól, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezettől és az Economist Intelligence Unittól) származó index alapján rangsorolja. Ez az index először 2007 márciusában jelent meg. 2015 óta a londoni székhelyű Z/Yen agytrósz és a China Development Institute közösen adja ki, évente kétszer.

2. táblázat						
A globális pénzügyi központok indexei						
Központ	GFCI 39 (2026)		GFCI 38 (2025)		Változás	
	Helyezés	Pontszám	Helyezés	Pontszám	Helyezésben	Pontszámban
New York	1	767	1	766	0	+1
London	2	766	2	765	0	+1
Hongkong	3	765	3	764	0	+1
Szingapúr	4	764	4	763	0	+1
San Francisco	5	744	5	754	0	−10
Sanghaj	6	743	8	751	+2	−8
Dubaj	7	742	11	748	+4	−6
Szöul	8	741	10	749	+2	−8
Sencsen	9	740	9	750	0	−10
Tokió	10	739	15	744	+5	−5
Zürich	11	738	16	743	+5	−5
Los Angeles	12	737	7	752	−5	−15
Boston	13	736	17	742	+4	−6
Chicago	14	735	6	753	−8	−18
Frankfurt	15	734	12	747	−3	−13
Luxembourg	16	733	19	740	+3	−7
Washington DC	17	732	13	746	−4	−14
Genf	18	731	14	745	−4	−14
Párizs	19	730	18	741	−1	−11
Amszterdam	20	729	26	733	+6	−4
Megjegyzés: A helyezés változásánál a pozitív (+) előjel a rangsorban történő előrelépést (javulást), míg a negatív (−) előjel a rontást (visszalépést) jelzi.						
Forrás: Wardle és Mainelli (2026:4)						

A 2. táblázat az utóbbi két évre vonatkozó mérések alapján mutatja a nemzetközi pénzügyi központok súlyát, befolyását figyelembe vevő rangsort a jelenlegi nemzetközi, gazdasági, kereskedelmi, geopolitikai helyzetben. A GFCI pontszámai nem egyszerű összeadással vagy átlagolással készülnek, hanem összetett, úgynevezett objektív tényezők (az üzleti környezet, a szabályozás minősége, a korrupciós szint, a kormányzati hatékonyság, a digitális infrastruktúra, a telekommunikáció, a humán tőke, a képzett munkaerő, a nemzetközi piacokhoz való hozzáférés), valamint szubjektív tényezők (befektetési bankárok, alapkezelők, biztosítók, fintech-szereplők, vagyonkezelők, intézményi befektetők) értékelése alapján. Tehát mondjuk 760 pont

az 1000-ból nem egyszerű értelemben vett érték, hanem a szóban forgó pénzügyi központ relatív globális versenyképességi pozícióját mutató modell összetett eredménye.

A rangsor első öt helyén változás az utóbbi egy évben nem történt, ugyanakkor figyelemre méltó, hogy elsősorban a jelenlegi háborús helyzet miatt a pontszámok – az első négy helyezettet leszámítva – minden központ esetében csökkentek. A rangsor élén kevés változás történt, bár a besorolások (és nem a rangsorok) alaposabb vizsgálata azt mutatja, hogy több város helyezése csökkent. A folyamatos geopolitikai bizonytalanság segítette megerősíteni a pénzügyi központokba vetett bizalmat világszerte.

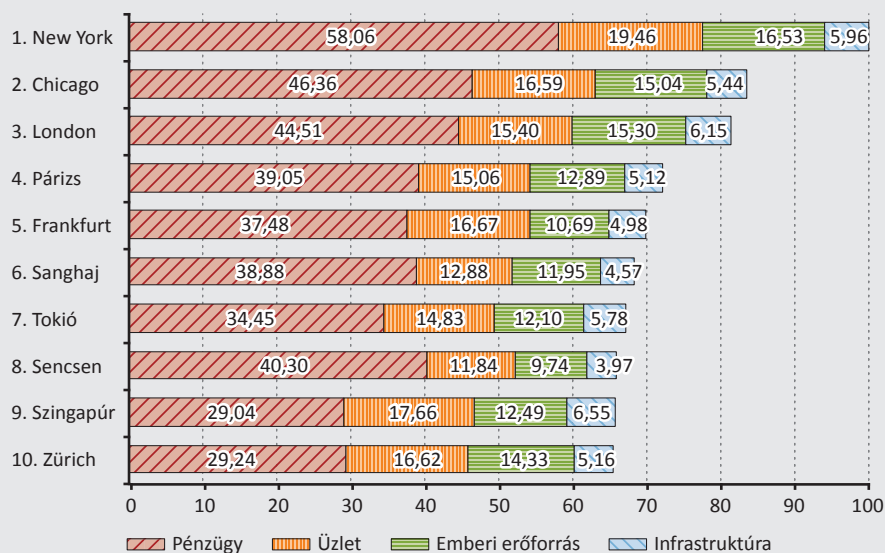
A rangsor alapján néhány eredményt érdemes kiemelni: az első négy helyezett – New York, London, Hongkong és Szingapúr – megőrizte pozícióját, s ez a globális pénzügyi rendszer stabil hierarchiáját tükrözi. New York továbbra is az első 767 ponttal, minimális, 1 pontos javulással, míg London és Hongkong szorosan követik 766, illetve 765 ponttal. Ez azt mutatja, hogy a vezető központok közötti verseny rendkívül kiegyenlített, és már néhány pontos eltérés is jelentős helyezésbeli különbséget eredményezhet. Összességében jól látható, hogy miközben a tradicionális nyugati pénzügyi központok továbbra is dominálnak, Ázsia és a Közel-Kelet egyre erőteljesebben formálja a globális pénzügyi központok új erőviszonyait.

A nemzetközi pénzügyi központok helyzetét vizsgáló másik mutató az Open Financial Ecosystem Index (vagy OFEX). Ezt az indexet a párizsi Louis Bachelier Intézet és a Frankfurt am Main-beli Goethe Egyetem Pénzügyi Tanulmányok Központja közösen dolgozta ki.

Átlátható, objektív indexet fejlesztettek ki, amely közös referenciaeszköz a pénzügyi központok vonzerejének felmérésére. A rangsorolásban a versenyképesség megállapításához négy meghatározó tényező – a lakosság száma, az üzleti környezet, a piachoz való hozzáférés, és az infrastruktúra – változását és súlyát veszik figyelembe. A 2025-ös rangsort a 2. *ábra* mutatja.

2. ábra

Az első 10 nemzetközi pénzügyi központ 2025-ös rangsora az Open Financial Ecosystem Index (OFEX) alapján



Forrás: Institut Louis Bachelier (2025:1)

A nemzetközi pénzügyi központok aktivitásának, szerepének, likviditásának mérését más módszerekkel is meg lehet közelíteni. Az új pénzügyi központok indexe (New International Financial Centres Index), kvantitatív mutatókkal a pénzügyi tevékenység kiterjedése és értéke alapján készít rangsort. Indexe nyomon követi a tőkeáttétel mozgását és külön értékeli a szóban forgó ország méretéből és a határokon átnyúló pénzügyi szolgáltatásokból adódó pénzügyi szolgáltatások értékét. Az elemzés 48 országot vizsgál 42 mutatóval. Az elért pontszámok alapján a pénzügyi központokat tíz csoportba sorolja. Terjedelmi okokból csak az első négyet mutatjuk be:

- 1) *A domináns globális pénzügyi központ:* az Egyesült Államok a világ legmagasabb pontszámú központja: a 100-ból 79-es értékkel.
- 2) *A domináns európai pénzügyi központ* az Egyesült Királyság; a 40-es összpontszám több mint 50 százalékkal magasabb, mint Luxemburgé, és közel kétszerese Németországnak vagy Franciaországnak.
- 3) *Feltörekvők:* Kína a harmadik legnagyobb központ e szerint az index szerint, megelőzi Japánt és Hongkongot.

4) *Felzárkózók*: a nagy európai gazdaságok teljesítménye vegyes, Németország (7.), Franciaország (8.) és Hollandia (9.) az első 10-ben, míg Spanyolország (20.) és Olaszország (22.) viszonylag alacsony pontszámokkal (*New Financial* 2018).

4.1.1. A Nemzetközi Pénzügyi Központok Világszövetsége

Van egy olyan globális jelentőségű nemzetközi pénzügyi szervezet, amelynek működését – jellege, hatóköre, tevékenységének sajátossága miatt – az elemzési központok indexei nem jelölik és nem mérik, mégis kiemeltként kell bemutatnunk: ez pedig a *Nemzetközi Pénzügyi Központok Világszövetsége* (World Alliance of International Financial Centers, WAIFC).

A WAIFC nonprofit nemzetközi, globálisnak tekinthető pénzügyi szervezet, amelyet brüsszeli központtal alapítottak. A gyökerek és a kezdetek szempontjából érdemes megemlíteni, hogy az alapítást 2016-ban Párizs, Frankfurt és Moszkva pénzügyi központjai javasolták az együttműködés elősegítése, erősítése érdekében. A szervezetet két évvel később Párizsban megalapították, és 2018. október 1-jén Brüsszelben jegyezték be. Az alapítás tizenegy ország részvételével történt, s e világszövetségnek ma már huszonegy jelentős globális és regionális pénzügyi központ a tagja (például Abu-Dzabi, Asztana, Dubaj, London, Frankfurt), és megfigyelőként további hat pénzügyi központ segíti a munkáját.

A WAIFC-t azzal a céllal hozták létre, hogy a nemzetközi pénzügyi központoknak mintegy ernyőszervezeteként kiterjedt és bővülő, kölcsönös együttműködési hálóként erősítsék a legjobb eljárások megosztását, ösztönözzék a pénzügyi kutatásokat és a fenntartható gazdasági fejlődéshez hozzájáruló projektek megvalósítását. Ennek érdekében aktívan támogatják, összekapcsolják a pénzügyi technológiák, a fintech-fejlesztések kutatását.

4.2. A regionális nemzetközi pénzügyi központok

A regionális pénzügyi központok olyan városok, földrajzi régiók, amelyek jelentős pénzügyi intézmények, multinacionális befektetési vállalatok központjai. Ezáltal jelentős a szerepük a banki, a pénzügyi szolgáltatásokban, a tőkeáramlás, a tőzsdei műveletek segítésében. Általában multinacionális bankok, vállalatok regionális központjai. Mindezzel segítik, erősítik a térség gazdasági integrációját.

4.2.1. Regionális pénzügyi központok Európában, az Európai Unióban és az eurozónában

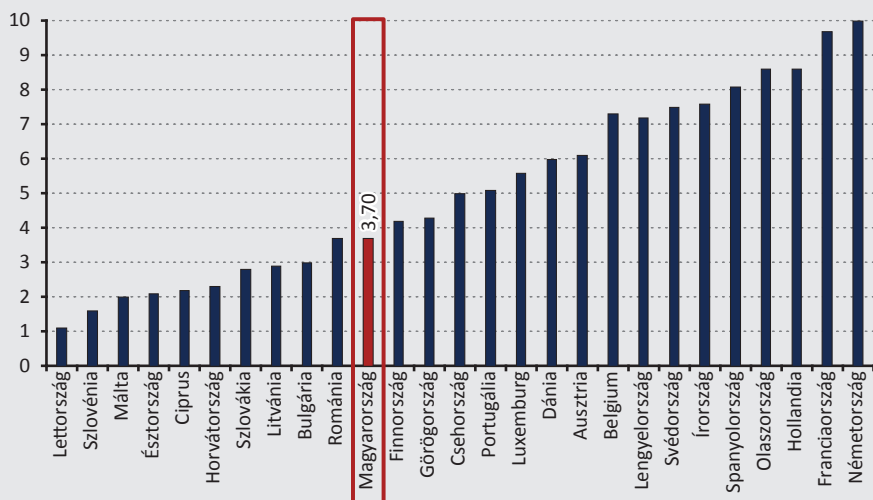
Az Európai Unióban (EU) több regionális pénzügyi központ működik, amelyek kulcsszerepet játszanak a gazdasági, a pénzügyi fejlődésben, és vonzóak a nemzetközi pénzügyi szolgáltatások számára.

Ezeknek a központoknak a hatékonysági, nemzetközi finanszírozási rangsorát a Deloitte és a Future Finance Poland által kidolgozott *EU-s pénzügyi központok*

erőindexe mutatja, ami azonban nemcsak a gazdasági teljesítményt, hanem a pénzügyi befolyást és a globális érdekérvényesítő képességet is méri. Ez új megközelítést kínál: átlátható, adatvezérelt módszertanra épül, a pénzügyi központokat mérhető teljesítmény alapján hasonlítja össze, figyelembe véve az országok pénzügyi szektorának méretét, gazdaságfinanszírozási, pénzügyi innovációs kilátásait és nemzetközivé válásának lehetőségét. Az index méri az EU tagállamainak szerepét a határokon átnyúló finanszírozási, tőkeallokációs szolgáltatásokban, a pénzügyi innovációban. A 2025. évi erőindexet a 3. ábra mutatja.

3. ábra

Az EU pénzügyi központjainak erőindexe



Megjegyzés: A skálán a 10 a legjobb, míg az 1 a legrosszabb teljesítményt mutatja.

Forrás: Frankfurt Main Finance (2025:3)

Svájc nem tagja az EU-nak, de Zürich Európa egyik legfontosabb pénzügyi központja. Ezzel a háttérrel említjük meg, hogy 2025-ben az EU nemzetközi pozíciójának erősítése érdekében az Európai Bizottság az EU–Svájc-kapcsolatok elmélyítését és bővítését célzó átfogó intézkedéscsomagról döntött. A csomag kiterjed a közlekedésre és a villamos energiára vonatkozó uniós pénzügyi és állami támogatási szabályokhoz való dinamikus igazodásra, Svájc állandó kohéziós hozzájárulására (350 millió svájci frank évente, 2036-ig).

A fenti pénzügyi erőindex mérésének vannak más szempontokat figyelembe vevő alváltozatai, de az első öt helyet az új pénzügyi központok indexénél említett országok foglalják el, Lengyelország pedig a közép-európai régió legnagyobb pénzügyi központja.

Az európai pénzügyi központokat szerepük, pénzügyi és tőkepiaci szolgáltatásaik alapján az alábbiakban mutatjuk be:

- 1) *London*: A 17–18. századtól a Brit Birodalom kereskedelmi és pénzügyi központja volt. A London Stock Exchange a világ egyik legrégebbi tőzsdéje. A hírneves „City” of London több nagy nemzetközi bank és pénzügyi intézmény európai vagy globális központja, és a világ egyik legnagyobb devizapiaca (a forex) is Londonban működik. Bár az EU-ból való kilépés (a brexit) miatt bizonyos pénzügyi tevékenységek átkerültek például Frankfurtba, Párizsba vagy Amszterdamba, London továbbra is Európa egyik legnagyobb pénzügyi központja.
- 2) *Frankfurt*: Az eurozóna egyik legfontosabb pénzügyi központja, az Európai Központi Bank és az Európai Rendszerkockázati Testület (ESRB) székhelye. Itt található a Frankfurt Main Finance nemzetközi pénzügyi központ, valamint számos nemzetközi bank és pénzügyi intézmény is. Jelentős város a tőkepiacok és a pénzügyi szabályozás szempontjából. Kulcsszerepe van az eurozóna pénzügyi rendszerében, központi szerepet tölt be az európai banki és pénzügyi infrastruktúrában.
- 3) *Párizs*: Jelentős pénzügyi központ, különösen a globális tőkepiacon. Az Európai Unió két fontos intézményének, az Európai Bankhatóságnak (EBA), valamint az Európai Értékpapír-piaci Hatóságnak (ESMA) a székhelye. A francia tőzsdék (pl. az Euronext) és bankok központja.
- 4) *Amszterdam*: Regionális pénzügyi központ, különösen a fintech és a banki szolgáltatások terén. Az amszterdami tőzsde az egyik legrégebbi Európában. A brexit után Amszterdam a londoni pénzügyi tevékenységek egy részét is átvette, s ezáltal jelentős szereplője lett az európai pénzügyi piacoknak.
- 5) *Zürich*: A kontinens egyik legfontosabb pénzügyi központja, és az eurozóna pénzügyi szolgáltatásait is erőteljesen befolyásolja.
- 6) *Dublin*: Az EU egyik fontosabb technológiai és pénzügyi központja, különösen az adózási előnyöket kihasználva vonzza a nemzetközi vállalatokat és a pénzügyi intézményeket. A brexit következményeként Dublin szerepe is megerősödött, mivel számos brit pénzügyi intézmény (befektetési alapok, banki szolgáltatások, fintech műveletek) ide helyezte át tevékenységét.
- 7) *Madrid*: Az egyik fő pénzügyi központ Spanyolországban, számos multinacionális pénzügyi intézmény székhelye, fontos szerepet játszik az ibériai piacon és a nemzetközi pénzügyi kapcsolatokban.

8) *Milánó*: Olasz pénzügyi központ, ahol tőzsdék és bankok működnek. Több nemzetközi pénzügyi tevékenység helyszíne.

9) *Varsó és Budapest*: Lengyelország és Magyarország nem tagja az eurozónának, de régiójukban kiterjedtek a pénzügyi kapcsolataik. Például a nemzetközileg is jelentős Bank of China regionális központja Budapesten van.

Jelentős globális súlyú pénzügyi központok működnek Észak- és Latin-Amerikában: ezek közül kiemelkedik New York, Chicago, Toronto és São Paulo. A Közel-Kelet és Afrika jelentősebb regionális központjai pedig Dubaj, Abu-Dzabi, továbbá Johannesburg.

4.3. Város alapú pénzügyi központok

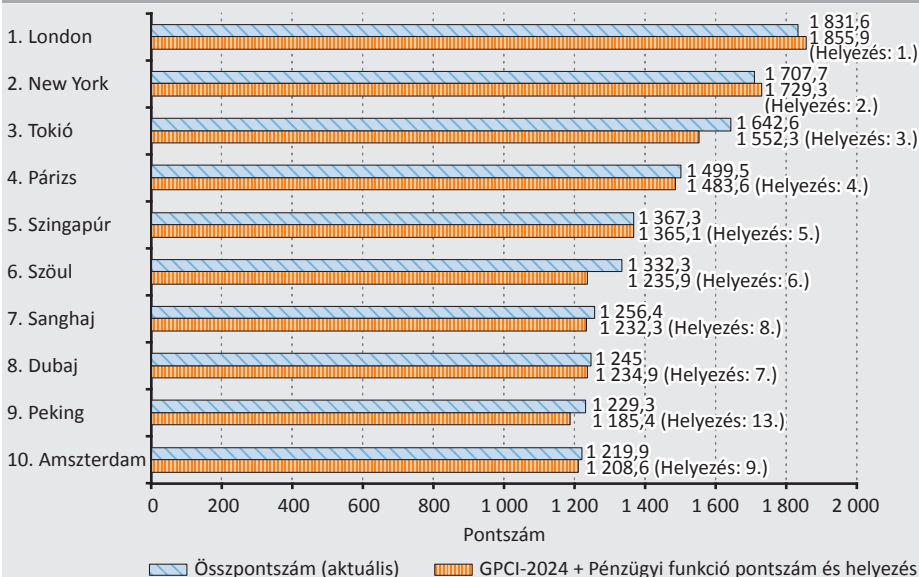
Ezek a központok általában egy-egy régió vagy ország pénzügyi rendszerét szolgálják. Elsősorban az ország nemzeti bankjainak és biztosítóinak központjai, intézik a hazai vállalatok finanszírozását, általában az ország fővárosai vagy gazdasági központjai, többségük azonban a nemzetközi pénzügyi kapcsolatoknak is befolyásos szereplője.

A globális, nemzetközi pénzügyi rendszerben, nem kis mértékben a változó, feszültségekkel terhelt világrendben helyzetük megerősítése, nemzetközi befolyásuk növelése érdekében fokozódott a város alapú pénzügyi központok versenye. A központok ezt a célt új feladatok vállalásával, új típusú szolgáltatásokkal kívánják elérni. Ebben a helyzetben kellett a versenyképességet vizsgáló mutatóknak, a pénzügyi központok globális városi erőindexének (Global Power City Index, GPCI-Financial Centers Index) mérési feltételeit módosítani. Az index a korábbi hat vizsgálati eleme (gazdaság, kutatás és fejlesztés, kulturális interakció, élıhetőség, környezet és hozzáférhetőség) mellé a *pénzügyi* funkcióval is bővült. Ez lehetővé teszi, hogy rangsorolják a városok mint pénzügyi központok jellemzőit, erősségeit és gyengeségeit a globális pénzügyi rendszerben. Az alábbiakban bemutatjuk az átfogó értékelés és a pénzügyi funkciók mérése alapján készített rangsorokat (4. és 5. ábra).

Az új GPCI-Financial Centers Index legfontosabb értéke, hogy a globális városi versenyképességet a pénzügyi központi funkcióval együtt, komplex hatalmi struktúraként méri, így a világgazdaság valódi irányító csomópontjai pontosabban beazonosíthatók. Az elemzés mindkét típusú mérése az első három helyre New Yorkot, Londont és Tokiót helyezi. A pénzügyi tevékenységi rangsorban viszont figyelemre érdemes, hogy a negyedik helyet Peking, az ötödiket pedig Hongkong foglalja el, ami jól mutatja, hogy Kína és a délkelet-ázsiai térség nemzetközi pénzügyi szerepe milyen mértékben erősödött az utóbbi évtizedben (5. ábra).

4. ábra

A pénzügyi központok globális városi erőindexe

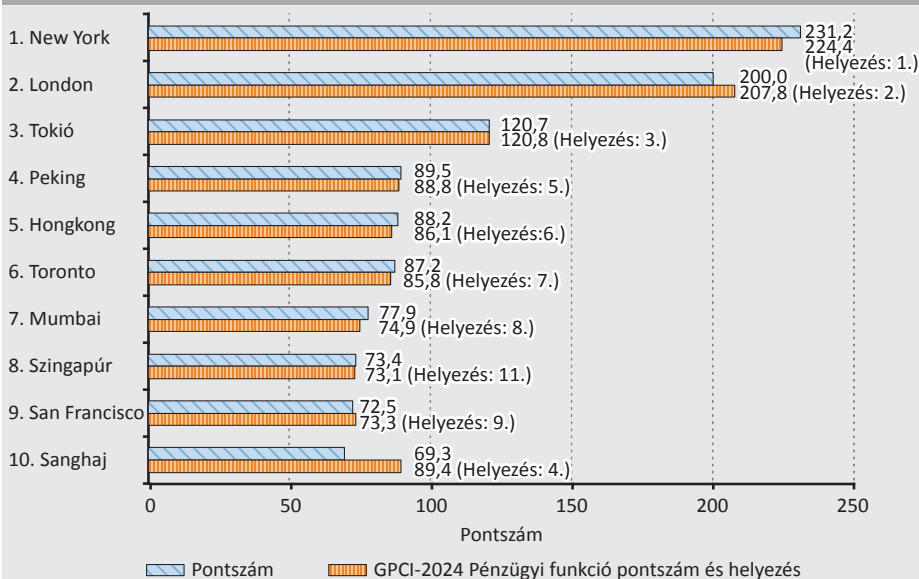


Megjegyzés: Az ábra a fenti értékelési szempontok alapján készült, bemutatva az átfogó értékelést és a pénzügyi funkciók alapján készített rangsorokat.

Forrás: The Mori Memorial Foundation (2025:5)

5. ábra

Pénzügyi központok rangsora tevékenységeik minősítése alapján



Forrás: The Mori Memorial Foundation (2025:4)

A fentiekben a nemzetközi pénzügyi központok rangsorát különféle mutatókat, mérési és elemzési módszereket alkalmazó minősítések alapján mutattuk be. Ezek egyaránt lényegesek a pénz- és a tőkepiaci szereplők, a nemzetközi gazdasági folyamatok, a pénzügyi központok vonzási képessége és hatalmi befolyása szempontjából.

4.4. Nemzetközi pénzügyi központok Kínában és az ASEAN régióban

A nemzetközi pénzügyi központok Kínában és az ASEAN régióban alapvető szerepet játszanak a globális tőkepiacok működésében, és gazdasági szerepük is fontos. A Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN) 11 tagállamból álló kormányközi szervezet. 1967-ben alapították azzal a céllal, hogy elősegítse a régió gazdasági, politikai, biztonsági és kulturális együttműködését. A több mint 700 milliós lakosságot és 4,5 millió km² területet magában foglaló szövetség dinamikusan fejlődő térség, amely nem csupán a régió államaival folytat párbeszédet, hanem a tágabb értelemben vett nemzetközi közösséggel is. Kiemelkedő partnerei között található a Sanghaji Együttműködési Szervezet, az ENSZ és egyéb nemzetközi szervezetek is. Az alapító országok a következők voltak: Fülöp-szigetek, Indonézia, Malajzia, Szingapúr, valamint Thaiföld.

Az utóbbi évtizedekben Kína a nemzetközi pénzügyi rendszer egyik legbefolyásosabb szereplője lett, beépült a globális pénzügyi hálózatba, és jelentős súlya van a nemzetközi infrastrukturális beruházások finanszírozásában (Drysdalet al. 2017).

Sanghaj és Hongkong kiemelkedő nemzetközi szereplők, de az ASEAN régió más nagyvárosai – például Szingapúr, Szöul és Jakarta – szintén kulcsszerepet töltenek be a globális pénzügyi rendszerben. A régióban még Peking, Sencsen, Hangcsou, továbbá Dél-Korea, Japán, India az új technológiai ipar egyre növekvő tőke- és finanszírozási igényét elégítik ki (Horváth et al. 2022).

Ezáltal a nemzetközi pénzügyi központok szerepe egyre fontosabbá vált Kínában és az ASEAN régióban. Közülük a következőket emelnénk ki:

- 1) *Peking*: A kínai gazdaság és a pénzügyi döntéshozatal központja. Az állami politikák és irányelvek meghatározásának helyszíne, s emellett a kínai tőzsdék (például a Shanghai Stock Exchange) és a pénzügyi intézmények is erőteljesen jelen vannak itt. Szerepe inkább a kormányzati és a központi banki döntésekben kiemelkedő, mint a piaci kereskedelemben.
- 2) *Sanghaj*: A legfontosabb nemzetközi pénzügyi központ Kínában, globális pénzügyi intézmények, például a Shanghai Stock Exchange (SSE) és a Shanghai Futures Exchange helyszíne. Az utóbbi években a kínai kormány is több intézkedést hozott annak érdekében, hogy Sanghaj világpiaci szerepét erősítse, például a *Shanghai Free Trade Zone* (szabadkereskedelmi övezet) létrehozásával, amely lehetővé tette a tőke szabadabb áramlását. 2025 decemberében a kínai központtal együttműködve a Nemzetközi Valutaalap létrehozta saját sanghaji

központját (IMF Shanghai Center). Ennek célja az ázsiai és a csendes-óceáni térséggel való együttműködés erősítése, az ázsiai nézőpontok megbecsülése a Nemzetközi Valutaalap keretein belül is, és az ázsiai közgazdászokkal, gazdasági szakemberekkel, tudósokkal való együttműködés.

- 3) *Hongkong*: Különleges közigazgatási terület, és az egyik legfontosabb pénzügyi központ Ázsiában. A város a nemzetközi banki, tőkepiaci és biztosítási szolgáltatások központja, és a kínai piacokhoz való hozzáférés fontos kapuja. Hongkong tőzsdéje, a Hongkong Stock Exchange (HKEX), világszerte ismert, és szerepe továbbra is domináns az ázsiai pénzügyi piacon.
- 4) *Szöul*: Jelentős pénzügyi központ Délkelet-Ázsiában. A városban működik a Korea Exchange (KRX), amely Dél-Korea tőzsdéje. Szöul a régió gazdasági motorja, fokozatosan fontos szereplővé válik a globális pénzügyi piacokon.
- 5) *Szingapúr*: Kulcsfontosságú pénzügyi központ, amely a délkelet-ázsiai piacok egyik legnyitottabb és legfejlettebb gazdaságát építi. Fontos szerepet játszik a tőkepiaci, a banki, a biztosítási és a kereskedelmi szolgáltatásokban. Szingapúr a globális tőkeáramlás egyik központja, a régió egyik vezető fintech központja.
- 6) *Sydney*: Ausztrália és Óceánia pénzügyi központja.
- 7) *Bangkok*: Thaiföld tőzsdéje, a Stock Exchange of Thailand (SET) meghatározó szereplő a délkelet-ázsiai pénzügyi piacokon.
- 8) *Jakarta*: Az indonéziai tőzsde, az Indonesia Stock Exchange (IDX), és az indonéziai központi bank szerepe is meghatározó a regionális pénzügyi rendszerben.
- 9) *Manila*: A Fülöp-szigetek tőzsdéje, (Philippine Stock Exchange, PSE), és a Banko Sentral Philipinas (a központi bank) központja itt működik.
- 10) *Kuala Lumpur*: Malajzia pénzügyi központja, erős banki és pénzügyi piacokkal. A város a regionális tőkepiaci szolgáltatások központjaként működik.

A fentiekben áttekintettük a nemzetközi pénzügyi központoknak a szakirodalomban általánosan megnevezett három fő típusát. Ezek a rangsorok azonban nem tartalmazzak két, világ gazdasági szempontból jelentős pénzügyi központot: a Nemzetközi Pénzügyi Központok Világszövetségét, valamint az Ázsiai Pénzügyi Együttműködési Szövetséget (Asian Financial Cooperation Association, AFCA). Az előbbi a fentiekben bemutattuk, az alábbiakban globális és regionális jelentősége miatt összefoglaljuk az AFCA szerepét.

4.4.1. Az Ázsiai Pénzügyi Együttműködési Szövetség

Ezt a nemzetközi pénzügyi együttműködési szervezetet 2017-ben Pekingi székhellyel hozták létre, és Európából egyik elsőként a Magyar Bankszövetség is alapító tagja volt.

A szervezet létrehozása kapcsolódott a kínai pénzügyi nyitás és a Belt and Road Initiative (Övezet és út kezdeményezés) stratégiai céljaihoz. Az AFCA célja a pénzügyi együttműködés erősítése Ázsiában és azon túl. Ennek keretében főbb feladatai a pénzügyi intézmények közötti együttműködés elősegítése, a nemzetközi és a regionális pénzügyi stabilitás erősítése, infrastrukturális és gazdasági fejlesztések finanszírozásának támogatása, kutatási és szakmai fórumok szervezése. Már több mint 100 tagja van: kereskedelmi és fejlesztési bankok, biztosítótársaságok, jelentős nemzeti és nemzetközi pénzügyi szervezetek. A szervezet platformként működik bankok, biztosítók, befektetési intézmények és pénzügyi szolgáltatók számára, tevékenysége segítésére hozták létre a pénzügyi szolgáltatások nemzetközi platformját (International financial services platform). Az AFCA erősíti Kína pénzügyi befolyását a régióban, és már globálisan is támogatja a határokon átnyúló finanszírozási együttműködést, hozzájárul az ázsiai pénzügyi integrációhoz.

5. A nemzetközi pénzügyi központok, valamint a globális és a regionális gazdasági szervezetek, csoportok közötti kapcsolatok

A nemzetközi pénzügyi központok, valamint a globális és a regionális gazdasági, kereskedelmi központok, a hatalmi tömbök között szoros, kölcsönös függésen alapuló kapcsolat áll fenn. Ezek együtt alkotják a világ gazdaság szerkezetének egyik legfontosabb térbeli és intézményi hálózatát. Ezekben a kapcsolatokban kölcsönhatás is érvényesül, mert a jelenlegi többpólusú fragmentált nemzetközi pénzügyi rendszerben elsősorban a globális, pénzügyi központok erősítik azt a hatalmi tömböt, amely vonzáskörükben van, kapcsolatuk pedig erősíti a pénzügyi központ működési feltételeit, hatékonyságát.

A nagy pénzügyi központok – például New York City, London, Hongkong vagy Szingapúr – globális pénzügyi csomópontként működnek, támogatják a világ gazdaságot a tőke koncentrációjával, beruházások finanszírozásával, pénzügyi innovációkkal és a nemzetközi pénzügyi folyamatok koordinálásával.

Amint fentebb utaltunk rá, a pénzügyi központok gyakran politikai, gazdasági hatalmi blokkokhoz kapcsolódnak. Így például Európa és az Európai Unió fontosabb pénzügyi központjai Frankfurt, Luxembourg, Zürich és Párizs; az Észak-amerikai Szabadkereskedelmi Egyezményben (North American Free Trade Agreement, USMCA) részt vevő országokéi New York, Toronto és Chicago; a délkelet-ázsiai térségben (Association of Southeast Asian Nations) pedig Szingapúr és Sanghaj.

Megállapítható, hogy a gazdasági és a pénzügyi központok egymást erősítő világhálózatot alkotnak, és szorosan kapcsolódnak a regionális és a globális hatalmi tömbökhöz.

A jelenlegi világrend főszereplői, válaszul a nemzetközi kereskedelmet korlátozó geopolitikai feszültségekre (szankciók, büntetővámok, importkorlátozások), töreksenek gazdasági együttműködési kapcsolataikat bővíteni. Példaképpen megemlítjük az Európai Uniót. Az Európai Unió és a Dél-Amerikai Közös Piac, a Mercosur országai (Argentína, Brazília, Paraguay, Uruguay) 2024 decemberében átfogó kereskedelmi és partnerségi egyezményt kötöttek, amelyet 2026. január 17-én írtak alá, és ezzel a világ egyik legnagyobb szabadkereskedelmi övezetét hozták létre, erősítve a fenntartható fejlődést és a gazdasági együttműködést².

Az EU és Kína vezetői 2025-ben a diplomáciai kapcsolataik 50. évfordulója kapcsán csúcstalálkozót tartottak Pekingben. Konkrét gazdasági, kereskedelmi egyezményt nem kötöttek, de rögzítették elkötelezettségüket kétoldalú partnerségük elmélyítése mellett, ami kapcsolataik globális stratégiai jelentőségét, hatását felértékelté.

Az Európai Unió és India 2026 januárjában mérföldkőnek számító szabadkereskedelmi megállapodást (FTA) kötött, amelyben jelentősen csökkentik a vámokat, megnyitják a piacokat a kétoldalú kereskedelem bővítése, a beruházások ösztönzése és a technológiai együttműködés erősítése érdekében.

Kína, mint a világrend egyik meghatározó tagja az elmúlt évtizedben a BRICS- és az ASEAN-³országokkal szoros szövetségi, gazdasági és kereskedelmi együttműködést hozott létre. Ennek a két csoportnak már húsz ország a tagja, céljuk a fenntartható gazdasági növekedés és az Egyesült Államok dominanciájának ellensúlyozása, az USA-dollár szerepének csökkentése (a dollártalanítás). *„Az elmúlt 25 évben a dollárban denominált eszközök aránya fokozatosan csökkent a világ jegybankjainak devizatartalékában”.* (Naszódi 2025). Az EU-nak és Kínának ezek a geopolitikai és gazdasági tömbbé formálódott együttműködései szoros kapcsolatban állnak a globális pénzügyi központokkal, meghatározó tényezői a nemzetközi pénzügyi rendszer biztonságos működésének.

² 2024. december 6-án politikai megállapodás történt, de a megállapodás aláírására csak 2026. január 17-én került sor, és a ratifikációja még sokáig elhúzódhat. Az EU és Kanada között 2026 szeptemberében létrejött megállapodás szerint Kanada az Európai Unió társult tagjává válhatna.

³ A BRICS-országok: Brazília, Oroszország, a Dél-afrikai Köztársaság, India, Kína, Egyiptom, Irán, Etiópia, az Egyesült Arab Emírségek, Indonézia. ASEAN (Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége): A 2025-ben csatlakozott Kelet-Timorral együtt a tagok: Brunei, Fülöp-szigetek, Indonézia, Kambodzsa, Laosz, Malajzia, Mianmar, Szingapúr, Thaiföld és Vietnám.

6. A nemzetközi pénzügyi központok feladatai, az előttük álló kihívások

A fentiekben áttekintettük a nemzetközi pénzügyi központok szinte az egész világra kiterjedő hálózatát, elismerve, hogy kulcsszerepük van a világgazdaságban és a globális pénzügyi hálózatban (Cassis – Wójcik 2019). A nemzetközi pénzügyi központok globális pénzügyi hálózata (GFN) bankok, pénzügyi intézmények, piacok, kormányok és nemzetközi szervezetek világszintű összekapcsolt rendszere, amely lehetővé teszi a pénz, a hitelek, a befektetések és a pénzügyi információk áramlását az országok között.

Az utóbbi évtizedben lényegesen átalakult a korábbi multipoláris világrend, megváltoztak, átrendeződtek a nemzetközi politikai, gazdasági és pénzügyi kapcsolatok. A már többpólusú világ olyan korszakba lépett, amikor az USA dominanciája csökkent, a világ három tömbre szakadt, amelyek meghatározói az USA, az Európai Unió, valamint Kína és a délkelet-ázsiai térség. Ezekhez az utóbbi időszakban egyre szorosabban felzárkózott India. Erre a kialakult rendre váratlan kedvezőtlen hatással volt 2022-ben az orosz–ukrán, 2023-ban pedig a közel-keleti háború kitörése, majd a Hormuzi-szoros lezárása, ami erősítette, illetve részben sértette a nemzetközi pénzügyi rendszert, s aminek a kimenetele, a hatása még nem felmérhető.

A nemzetközi pénzügyi központoknak ebben a világhatalmi közegben kell működniük, feladataikat, célkitűzéseiket ehhez alkalmazkodva kell meghatározniuk. *„A nemzetközi pénzügyi központok nem állami szereplők, és a tagjaik sem azok. De egy ország megtakarítási és befektetési rendszerének teljes pénzügyi súlya alapvető eleme a kormányzati szuverenitásnak”* (Biedermann 2026:1). Van azonban kivétel néhány pénzügyi központban, ahol a szabályozás, a fejlesztés a központi hatóság feladata. Erre példa Szingapúr, ahol a Szingapúri Monetáris Hatóság, (amely egyben a központi bank is) vezető szerepet tölt be, és meghatározza a működési kereteket. Ezért a központok jelenléte, transznacionális kapcsolataik alapvető fontosságúak az ország és társadalma számára.

Elsődleges céljuk a nemzetközi együttműködés, a pénzügyi kapcsolatok és a stabilitás erősítése. Ugyanakkor az egyes központok között elkerülhetetlenül van verseny, mivel feladatuk saját hatalmi tömbjük pénzügyi önállóságának, stabilitásának biztosítása, a függetlenedésre való törekvés. Ennek a versenynek vannak kedvező hatásai, mert ösztönzi a szabályozási és a technológiai innovációt, javítja a szolgáltatások minőségét, csökkentheti a tranzakciós költségeket.

Ebben a versenyben a pénzügyi központok törekszenek a működésük hátterében álló hatalmi tömbökben súlyuk, befolyásuk növelésére. A hatalmi tömbök az utóbbi évtizedekben regionális gazdasági, kereskedelmi szövetségekre támaszkodnak, amelyeket a pénzügyi központok igyekeznek magukhoz vonzani, vagy akár pénzügyi

függő helyzetbe hozni. A több pólusú világrend a nemzetközi pénzügyi központok számára nem csupán hatalmi kihívás, hanem együttműködési kényszer, s így a regionális integrációk szerepét erősíti.

A regionális gazdasági szervezetek, tömbök jelentős szerepet játszanak a pénzügyi központok létrehozásában, illetve a meglévő központok stratégiáinak módosításában. A pénzügyi központok közötti verseny különösen erős a vezető pozíciót betölteni kívánó regionális központok között.

6.1. A pénzügyi központok legfontosabb feladatai

- 1) *Együttműködés, szövetségek:* A pénzügyi központok együttműködésének, szövetségeinek számos formája létezik, amit ösztönöz az a célkitűzésük, hogy segítsék, támogassák a nemzetközi gazdasági, kereskedelmi kapcsolatok fejlődését, a pénzügyi, a tőke- és a befektetési piacok működését. A pénzügyi központok szervezetének közös jellemzője, hogy céljuk olyan fórumok működtetése, ahol a köz- és a magánszektor érdekei találkozhatnak, elősegítve azokat a fejlesztéseket, amelyek hozzájárulnak az üzleti környezet javításához, az innováció ösztönzéséhez.
- 2) *A fenntartható gazdasági növekedéshez* kulcsfontosságú a pénzügyi központok együttműködése, amivel keretet biztosítanak a határokon átnyúló vállalati finanszírozáshoz, olyan befektetési piacok létrehozásához, amelyek ösztönzik az infrastrukturális beruházásokat és a vállalkozói törekvéseket. Az ESG-követelmények fontos eleme a fenntarthatósági átmenet, a zöld finanszírozás támogatása.
- 3) *A digitális technológiai transzformáció* kihívás a nemzetközi pénzügyi központok számára. A negyedik ipari forradalom digitális korszaka, annak részeként a fintech, a bigtech, a blokklánc technológiák alapvetően átalakították a pénzügyi szolgáltatásokat.

A digitális kihívásokhoz való alkalmazkodás, a digitális jegybankpénzek (DJBP, CBDC) bevezetésének lehetősége, folyamata eszköze lesz a hatalmi tömbök közötti versenynek, ami közvetlenül érinti pénzügyi központjaikat. Ebből a szempontból a három vezető hatalmi tömb helyzetét tekintjük át, hangsúlyozva, hogy valutáik pozíciója meghatározó a világkereskedelemben.

Az évtized elején megkezdődött a DJBP bevezetésének előkészítése az első három globális súlyú valuta központjában. Az IMF-COFER 2026. márciusi adatai szerint az USA-dollár részaránya a devizatartalékokban 56,77 százalék, az euróé 20,25 százalék, a kínai renminbié 1,95 százalék. A japán jen, az angol font, az ausztrál dollár, a kanadai dollár és a svájci frank együttes aránya 2025 végén 15,18 százalék volt.

A digitális dollár bevezetésének előkészítése az USA-dollár esetében 2020–2021-ben megkezdődött, azonban 2025 januárjában az elnök egy végrehajtási rendelettel (executive order) leállította a digitális dollár bevezetésének folyamatát.

A digitális euró bevezetésének előkészítési folyamatát 2020 elején megkezdte az EU Bizottsága a Digitális pénzügyi stratégia (Digital Finance Strategy) és a Lakossági fizetési stratégia (Retail Payments Strategy) konzultációjával, azt követően pedig az EU Tanácsa hivatalosan is elindította az EU digitális transzformációjának folyamatát, aminek része a digitális euró bevezetése. Az EKB 2025 végén befejezte a digitális euró előkészítő fázisát. A jelenlegi tervek szerint 2026-ban kell kidolgozni az alkalmazási jogi kereteit az EU-ban, 2027-ben kell tesztelni a megvalósíthatóságot (pilot test), és 2029-ben kerülhet sor a bevezetésre.

Kína élenjáró a digitális jegybankpénz, a digitális renminbi korai bevezetésének megvalósításában. A kínai digitális jüan, hivatalos nevén e-CNY (electronic Chinese Yuan) nemcsak kísérleti fázisban van, hanem már a gyakorlatban is működik. A pilot programok 2019-ben kezdődtek, és már több tucat városban, tartományban elérhető a digitális jüan. Az infrastruktúrája is egyre fejlettebb: Kína létrehozott egy nemzetközi e-CNY-központot Sanghajban a határokon átnyúló alkalmazások erősítésére, valamint egy másik irányítási központot Pekingben. 2026. január 1-jétől újabb fejlesztési szakaszt indítottak, annak az új rendszere egyre inkább integrálja a digitális jüant a hagyományos pénzügyi rendszerbe, ezáltal „digitális betété” válik.

A digitális fejlődési korszaknak a digitális jegybankpénzek által jellemzett korszaka még le sem zárult, amikor a globális térben megjelent a mesterséges intelligencia (MI), a pénzügyi rendszer, azon belül a pénzügyi központok számára is alkalmazkodási, fejlesztési és szabályozási kényszert kiváltva, egyben jelentős hatást gyakorolva a nemzetközi versenyre (Frost et al. 2026).

4) *Szabályozás*: a változó világrendben módosulnak a hatalmi erőviszonyok, az élesedő verseny, a geopolitikai kockázatok kedvezőtlen hatással vannak a nemzetközi pénzügyi rendszer működésére. A fenntartható gazdasági növekedés azonban szükségessé teszi a kedvezőtlen hatások csökkentését, a nemzetközi finanszírozás és a tőkeáramlás akadálymentességét. A nemzetközi pénzügyi központok és azok szövetségei gyakran hídként szolgálnak a pénzügyi szereplők és a központi bankok, valamint a szabályozók között, bemutatva a legjobb nemzetközi gyakorlatokat, találkozási pontot biztosítva a szabályozók és a pénzintézetek számára. A pénzügyi központok a szabályozóknak segítséget, információt tudnak nyújtani a pénzügyi csalásokról, a pénzmosási kísérletekről, a terrorizmus-finanszírozási gyanút keltő folyamatokról, ezáltal erősebbé tudják tenni a pénzügyi rendszerrel szembeni bizalmat, a rendszer megbízhatóságát. A szabályozók számára fontos, hogy a digitális szolgáltatásokról, a fenntarthatóság finanszírozási igényeiről több ismeretük legyen, amihez a pénzügyi központok hozzá tudnak járulni, feltárva a nemzetközi piaci lehetőségeket és kockázatokat. A szabályozók és a pénzügyi szektor közötti kommunikáció folyamatossága kulcsfontosságú, s azt a pénzügyi központok együttműködése, azok szervezetei képesek segíteni.

A 2008-as nemzetközi pénzügyi válság tanulságai mutatják, hogy az akkori reformok, a módosított pénzügyi szabályozás valóban biztonságosabbá és ellenállóbbá tette a globális pénzügyi rendszert. A jelenlegi bizonytalan, kiszámíthatatlan geopolitikai helyzetben szükséges lenne a szabályozási keretrendszerek korszerűsítése, egyszerűsítése a stabilitás és az ellenálló képesség megőrzése érdekében. A nemzetközi pénzügyi központok elemzései, globális információi segíteni tudják a szabályozókat az újonnan megjelenő kockázati források kezelésében, a pénzügyi rendszerek alkalmazkodási képességének javításában.

Az Európai Uniónak a pénzügyi központok a pénzügyi szabályozás, a stabilitás terén fontos segítői. Létrehozták az EU-s pénzügyi központok kerekasztalát (EU-European Financial Centres Roundtable), amely összehozza a főbb európai pénzügyi központokat az EU pénzügyi ökoszisztémájának, versenyképességének és szabályozási összehangolásának megerősítése érdekében.

Ezzel párhuzamosan működik az EU Pénzügyi Kerekasztal platformja. Ez olyan tanácsadó testület, ahol az európai pénzügyi szektor vezetői, bankok, befektetési alapok, biztosítók, valamint az EU intézményeinek képviselői rendszeresen találkoznak. E fórumok lehetőséget adnak a pénzügyi szektor európai szintű kihívásainak áttekintésére, a szabályozás harmonizálásának segítésére, stratégiai iránymutatásra.

6.2. Kihívások

A nemzetközi pénzügyi központok számára a fent felsorolt feladatok egyben kihívást is jelentenek. A változó geopolitikai és háborús feszültségekkel terhelt világrendben az orosz–ukrán és a közel-keleti háborúk a pénzügyi piacokon bizonytalanságot okoznak, emiatt lassulnak, leállhatnak a pénzügyi tranzakciók, befektetési döntéseket halasztanak el, megkezdődhet az átmeneti tőke kivonás is. A kereskedelmi konfliktusok, a büntetővármok, a szankciók több banki és pénzügyi kapcsolatot megszakítanak, fragmentálódik és sérül a pénzügyi rendszer iránti bizalom. A pénzügyi központok nemcsak reagálnak a háborúkra, hanem részben kihatnak az azokban részt vevők finanszírozási lehetőségeire.

A háborúk a pénzügyi központokra több oldalról hatnak. Röviden néhány tényező: energiapiaci sokk, inflációs bizonytalanság, volatilitás a részvény- és a kötvénypiacokon, sérülnek a forrásbevonási piacok, kiemelt regionális központok (Dubai, Isztambul, Abu-Dzabi) biztonsági kockázata emelkedik.

Más oldalról a pénzügyi központok is hatással lehetnek, hatással vannak a háborúkra, elsősorban azok finanszírozási igénye, finanszírozási képességük megteremtése szempontjából. A pénzügyi központok tehát finanszírozhatják, stabilizálhatják vagy szankcionálhatják is a háborús rendszereket.

7. Összefoglalás, következtetések

A változó, nehezen kiszámítható, feszültségekkel teli világrendben a fenntartható gazdasági növekedés, a stabilitás szempontjából fokozottan növekvő szerepe van a nemzetközi pénzügyi szervezeteknek és a szervezeteket átfogó globális pénzügyi hálózatnak (GFN). Ezek együtt képezik a bankok, a pénzügyi intézmények, a piacok, a kormányok és a nemzetközi szervezetek világszintű összekapcsolt rendszerét. Elemzésünk átfogó képet ad a pénzügyi központok jelenlegi teljes köréről. E központoknak három fő típusa van: a globális, a regionális és a város alapú központok. Ezek rangsorát hatékonyságuk, globális vagy regionális befolyásuk, vonzerejük alapján nemzetközi elemző központok különböző indexei, mérési mutatói minősítik. Ezeket a rangsorokat tekintettük át, figyelembe véve a geopolitikai feszültségek által kiváltott dinamikus és térbeli változásokat.

A nemzetközi pénzügyi központok gazdasági csomópontok, ahol magas szinten koncentrálódnak a pénzügyi szolgáltatások – például a bankrendszer, a tőkepiacok, a biztosítás és a befektetéskezelés. A pénzügyi központok működése szorosan kapcsolódik a globális geopolitikai folyamatokhoz. A világ három fő gazdasági pólusa – az Egyesült Államok, az Európai Unió és Kína plusz a délkelet-ázsiai térség – körül szerveződő gazdasági blokkok erős versenyt generálnak a pénzügyi központok között. A verseny növeli az innovációt és a pénzügyi szolgáltatások hatékonyságát, ugyanakkor együttműködési kényszert is teremt a pénzügyi stabilitás fenntartása érdekében. A globális és a regionális gazdasági, kereskedelmi központok, a hatalmi tömbök, valamint a nemzetközi pénzügyi központok között szoros, kölcsönös függésen alapuló kapcsolat áll fenn. Áttekintettük fontosabb feladataikat a nemzetközi együttműködés erősítése, a szövetségek létrehozása, a fenntartható gazdasági növekedés segítése, a digitális transzformáció, valamint a nemzetközi szabályozás terén. A háborús feszültségek hatással vannak a pénzügyi központokra, ezekre a központok egyrészt reagálnak, másrészt eszközeik, befolyásuk révén hatnak is a háborúkra.

A jövőképet tekintve a központok együtt alkotják a világgazdaság szerkezetének egyik legfontosabb térbeli és intézményi hálózatát. A pénzügyi szolgáltatásoknak ez a csoportokba tömörülése segíti az innovációt, a pénzügyi központok közötti együttműködést, a világgazdaság fenntartható növekedését.

A pénzügyi központok és azok szövetségei kulcsszerepet játszanak a kapcsolatok, a feladatok összehangolásában, az ellentétek áthidalásában, a legjobb gyakorlatok megosztásában, annak érdekében, hogy a pénzügyi rendszer fejlődése a társadalom igényeinek kielégítését, annak javát szolgálhassa.

Nyilatkozatok

Finanszírozás

A szerzők nem részesültek anyagi támogatásban a kézirat elkészítése során.

Összeférhetetlenség

A szerzőknek nincsenek olyan összeférhetetlen érdekeltségeik, amelyek relevánsak a cikk tartalmával kapcsolatban.

Szerzői hozzájárulások

Koncepcióalkotás: M.J., H.R.; Módszertan: M.J., H.R.; Validálás: M.J., H.R.; Formális elemzés: M.J., H.R.; Kutatás: M.J., H.R.; Adatgondozás: M.J., H.R., Írás – eredeti vázlat: M.J., H.R.; Írás – áttekintés és szerkesztés: M.J., H.R.; Vizualizáció: M.J., H.R., Felügyelet: M.J., H.R. Minden szerző elolvasta és elfogadta a kézirat közzétett változatát.

Adatok elérhetősége

Az adatmegosztás nem vonatkozik erre a cikkre, mivel a szerzők nem generáltak vagy elemeztek új adatokat/adathalmazokat.

Etikai jóváhagyás

Nem alkalmazható. Ez a tanulmány nem vont be emberi résztvevőket, sem intézményi etikai jóváhagyást igénylő érzékeny személyes adatokat.

Mesterséges intelligencia eszközök használata

A kézirat elkészítése során a szerzők nem használtak semmilyen generatív mesterséges intelligenciát.

Felhasznált irodalom

- Biedermann, J. (2026): *Davos 2026 – The Urgency of Transnational Ties*. World Alliance of International Financial Centers (WAIFC). <https://waifc.finance/fr/opinions/davos-2026-the-urgency-of-transnational-ties/>. A letöltés ideje: 2026. január 18.
- Cassis, Y. (2010): *Capitals of Capital: The Rise and Fall of International Financial Centres 1780–2009*. Cambridge University Press.
- Cassis, Y. – Wójcik, D. (2019): *Nemzetközi pénzügyi központok a globális pénzügyi válság és a Brexit után*. Budapest: Pallas Athéné Könyvkiadó.
- Deloitte (2026): *2026 Financial Services Industry Outlooks*. Deloitte Insights. <https://www.deloitte.com/us/en/insights/industry/financial-services/financial-services-industry-outlooks.html>. A letöltés ideje: 2026. május 8.
- Drysdale, P. – Triggs, A. – Wang, J. (2017): *China's new role in the international financial architecture*. Asian Economic Policy Review, 12(2): 258–277. <https://doi.org/10.1111/aepr.12182>
- Frankfurt Main Finance (2025): *EU Financial Centres Power Index – Where scale drives opportunity — ranking Europe's financial powerhouses*. Deloitte. https://frankfurt-main-finance.com/wp-content/uploads/2025/11/EU_Financial_Centres_Power_Index.pdf. A letöltés ideje: 2026. március 3.
- Frost, J. – Shreeti, V. – Rishabh, K. (2026): *Global giants in the AI supply chain*. BIS Bulletin, No. 122. Basel: Bank for International Settlements. <https://www.bis.org/publ/bisbull122.htm>
- Gál Zoltán (2010): *Pénzügyi piacok a globális térben: A válság szabdalta pénzügyi tér*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Horváth Marcell – Nagy Ildikó – Gulyás Zsófia (2022): *Nemzetközi pénzügyi központok Euráziában*. Eurázsia Szemle, 2(2): 108–139. https://eurasiacenter.hu/wp-content/uploads/2022/09/56_Horvath-MEurázsia_szemle_beliv_II_2_online.pdf
- Institut Louis Bachelier (2025): *OFEX – Observatoire de la Finance Expérimentale*. <https://ofex.institutlouisbachelier.org/>. A letöltés ideje: 2026. január 15.
- Naszódi Anna (2025): *A dollár változó globális szerepe és volatilitása – illusztratív elemzés egy részvénytőzsi analógia alapján*. Hitelintézeti Szemle, 24(4): 146–166. <https://doi.org/10.25201/HSZ.24.4.146>
- New Financial (2018): *The New Financial International Financial Centres Index*. <https://www.newfinancial.org/reports/the-new-financial-international-financial-centres-index>. A letöltés ideje: 2026. január 4.

- The Mori Memorial Foundation (2025): *GPCI–2025 Financial Centers*. <https://mori-m-foundation.or.jp/english/ius2/gpci-fc2/index.shtml>. A letöltés ideje: 2026. március 1.
- Tóth Éva Anna (2012): *A globális pénzügyi központok világgazdasági szerepének változásai*. *Köz-Gazdaság*, 2012(4): 81–93. https://unipub.lib.uni-corvinus.hu/1098/1/kg_2012n4p81.pdf
- Wardle, M. – Mainelli, M. (2007): *The Global Financial Centres Index 1*. Z/Yen Group and China Development Institute, London. <https://www.zyen.com/publications/professional-articles/the-global-financial-centres-index-1/>. A letöltés ideje: 2026. május 15.
- Wardle, M. – Mainelli, M. (2021): *The Global Financial Centres Index 30*. Z/Yen Group and Shenzhen: China Development Institute, London. <https://www.longfinance.net/publications/long-finance-reports/global-financial-centres-index-30/>. A letöltés ideje: 2026. május 29.
- Wardle, M. – Mainelli, M. (2024): *The Global Financial Centres Index 36*. Z/Yen Group and Shenzhen: China Development Institute, London. https://www.longfinance.net/media/documents/GFCI_36_Report_2024.09.24_v1.1.pdf. A letöltés ideje: 2026. január 9.
- Wardle, M. – Mainelli, M. (2026): *The Global Financial Centres Index 39*. Z/Yen Group and China Development Institute, London. https://www.longfinance.net/media/documents/GFCI_39_Report_2026.03.26_v1.1.pdf. A letöltés ideje: 2026. május 5.
- World Alliance of International Financial Centers (WAIFC) (2026): *The future of financial centres: White Paper. A collective response by financial centres on addressing the big questions facing society today and sharing a vision for 2030*. <https://downloads.waifc.finance/publications/future-of-financial-centers-whitepaper.pdf>. A letöltés ideje: 2026. július 27.
- Wójcik, D. – Keenan, L. – Pažitka, V. – Urban, M. – Wu, W. (2022): *The Changing Landscape of International Financial Centers in the Twenty-First Century: Cross-border Mergers and Acquisitions in the Global Financial Network*. *Economic Geography*, 98(2): 97–118. <https://doi.org/10.1080/00130095.2021.2010535>